

veliko vprašanje, kedo bo sedel kot vladar na prestolu. Vojska za vladarski prestol se je pričela. Prevrat se bliža in odločeno je, da bo žena kot najvišja sedela na stolu. Mož naj stoji na drugem mestu! Po listinah, geometriško, znanstveno in filozofsko je dokazano, da naj žena vlada na zemlji". (Konec prih.)

Novice.

— **Osebnosti.** Absolvirani pravnik, gospod Ivan Ditz je imenovan konceptnim praktikantom pri finančnem ravnateljstvu v Ljubljani. — Poštnim praktikantom v Ljubljani je imenovan gosp. Artur Tanšič iz Šmarja pri Jelšah. — Pri finančni straži so imenovani gg.: respicijent A. Lunder višjim respicijentom, višji paznik L. Fleischmann respicijentom, paznik Tomaž Mihelčič pa višjim paznikom. — Revident državne železnice v Lincu, gosp. Robert Seelig je premeščen v Jesenice.

— **Odlikovanje.** Gospodični Ulrika pl. Laschan in Marija Czerny v Ljubljani sta dobili Elizabetino svetinjo v priznanje njiju humanitarnega delovanja.

— **Cesarjev rojstni dan** se je dne 18. t. m. tudi v naši vedno lojalni in presvetlemu vladarju v neomahljivi ljubezni udani deželi povsod slovesno praznoval.

— **Češki kolesarji na Slovenskem.** Minoli teden je večja družba čeških kolesarjev obiskala našo deželo. Kolesarji so se mudili v raznih krajih na Gorenjskem, v Postojni in v Ljubljani, kjer so bili povsod kaj simpatično sprejeti.

— **Električna cestna železnica v Ljubljani** se izroči javnemu prometu dne 1. septembra. Mestni magistrat izda pred otvoritvijo navodila za voznike in pešce.

— **Domača umetnost.** V izložbi knjigotržca Lav. Schwentnerja je bila te dni izložena v modernem slogu izvršena diploma čast. členstva delo gosp. akademičnega slikarja Iv. Groharja. Sedaj pa sta izloženi ondi dve večji sliki gosp. akademičnega slikarja Rikarda Jakopiča. Prva predstavlja zeleneče drevje v jutranji luči, druga pa mestno ulico, po kateri hodi berač v mračni razsvetljavi noči.

— **† Anton Klein.** V ponedeljek dne 19. t. m. umrl je v Ljubljani podpredsednik trgovske in obrtniške zbornice, deželni poslanec in občinski svetnik ljubljanski gosp. Anton Klein. Pokojnik je bil mož blagega srca in redkih vrlin. Sam iz svoje moči, s svojo delavnostjo in vztrajnostjo se je povzpел do visokega socijalnega stališča in si ustvaril lepo tiskarno. Sodeloval je skoraj 30 let pri raznih narodnih društvih in pri raznih korporacijah, posebno pa se je vztrajno in z veliko vnemo potegoval za koristi obrtnega stanu, kateremu je pripadal. Bodi vrlemu rodoljubi in vzglednemu meščanu zemljica lahka in blag spomin!

— **Deželnozborske volitve na Kranjskem.** Te dni je bilo več shodov. V Hrenovicah je imela shod katoliška stranka in proglasila kot kandidata za notranjske občine dr. Kreka in posestnika Drobniča iz Nove vasi. Napredni kandidat Božič je imel v Rzelju in na Colu dva shoda, dr. Tavčar je imel v soboto shod v Višnji gori, v četrtek pa v Krškem.

— **Mitnice.** Konec leta 1901 poteče zakupna pogodba glede tudeželnih eraričnih cestnih mitnic v Kaleah, Postojni, Razdrtem, Senožečah, Št. Petru, Bitinjah, Ilirski Bistrici, Medvodah, Kranju, Zgornji Kokri, Otoku, Savi, Belci pri Dovjem, Podkorenu, Škofelji, Grosupljem, Višnji gori, Velikem Gabru, Trebnjem, Jablanu, Št. Jerneju, Kostanjevici, Krški vasi, Jesenicah, Ribnici in Jugorjah brezpogojno. Za te

mitnice in za druge tudeželne erarične cestne mitnice, ki bodo vsled odpovedi dotičnih zakupnih pogodb eventualno koncem l. 1901 proste postale, se bode razpisala v kratkem zakupna obravnava. Če bi pa ta ne imela povoljnega uspeha, in bi se mitnice med tem časom odpravile, odredilo se bode od 1. januarja l. 1902 naprej pobiranje mitnine v lastni režiji c. kr. erarja. Da se za slednji slučaj zagotovi že naprej v pravem času potrebnih močij, katere bi pobirale mitnino na državni račun, razpiše c. kr. finančno ravnateljstvo ob enem natečaj v tukajšnjem uradnem listu.

— **Shod zaupnih mož v Mariboru** se je vršil v četrtek. Zastopana je bila res cela Spodnja Štajerska. O storjenih sklepih izpregovorimo prihodnjč.

— **Collegium Hieronymianum pro gente Croatica.** Že lansko leto obljubljeni papežev breve glede nekdanjega gostinca, sedaj kolegija sv. Hieronima v Rimu je izšel 1. avgusta. S tem je odpravljen kapitel in se ta premeni v kolegij za hrvatske duhovnike. Poleg vseh hrvatskih škofov ima tudi tržaški škof pravico, pošiljati v ta kolegij gojence.

— **Umrli.** Umrli je v ponedeljek zjutraj nagloma ljubljanski notar gosp. Viktor Schönwetter, star šele 49 let. Na škofjeloškem kolodvoru, kamor se je bil pripeljal z biciklom, ga je nakrat obšla slabost. Sedel je na klop in v tistem trenutku umrl. — Umrli je v Ljubljani upokojeni cestni nadzornik gosp. Vinko Premk, star 67 let. N. v m. p.!

— **Potres.** V Leskovcu pri Krškem so dne 17. t. m. zopet čutili potres, ki pa je bil nekoliko slabejši od zadnjega, kateri je nekoliko poslopij poškodoval z lahkimi razpokami.

— **Nesreča v šali.** Miha Prah iz Skopice, fara Cerklje, 13 let star fant in Jos. Lužar sta se na večer pod kozolcem v Plettrjih, kjer služita, za šalo premetavala. Miha Prah pade vznemirjen tako nesrečno, da si zlomi tilnik, ter na mestu mrtev obleži. Lužarja ne zadene nobena krivda, ker je fant po nerodnosti odletel na blizu stoječo slamoreznicco. — Odkar zidajo Plettrski samostan, je to že druga večja nesreča. Zidalo se bode pa še tri leta.

— **Potopljen parnik.** V Trstu zgrajeni ruski parnik „Mongolija“ je dolal v sredo poskušnje vožnje v miljskem zalivu. Tu je zadel na parnik „Sebenico“, ki je last družbe „Negri & Comp.“ v Šibeniku. Parnik „Mongolija“ je s svojim sprednjim koncem zadel od strani v parnik „Sebenico“ in se vanj zaril pol metra globoko. „Sebenico“ se je potopil. Ponesrečil se ni nihče. Vrednost potopljenega parnika in naloženega blaga znaša 200.000 kron. Zavarovalna svota znaša samo 80.000 kron.

— **Radi 40 novčičev zgubil glavo.** „Obzoru“ javljajo iz nove Gradiške: V neki krčmi v Cerniku se vsako nedeljo shajajo delavci ondotne pilarne in kartajo vse noči. Dne 4. t. m. sta kartala žid Müller, sin trgovca, in delavec Orlovič. Müller je zgubil 40 novč.; ker pa jih ni hotel dati Orloviču, mu je le-ta dal klofuto, rekoč: „Sedaj udari ti mene, ako nočeš, da udarim zopet jaz tebe!“ Müller pa je hitel v kuhinjo, kjer je našel žepni nož, s katerim je, povrnivši se, udaril Orloviča po vratu in mu presekalo vratno žilo. Vsled silnega odtoka krvi je ranjeni umrl v malo minutah. Židomorilec so prijeli še isto noč ter ga izročili okrajnemu sodišču.

— **Strele je ubila 5 oseb** v Ribarem v Hercegovini dne 22. julija v hiši kmeta Buhe. Ubite so bile žena in pa 4 hčere. Kmet in sin sta le obžgana.

— **Vročina in domobranci.** Iz Budimpešte javljajo, da je domobranski minister baron Fejervary izdal nalog, naj se vse vaje domobrantskih čet radi velike vročine odslej vrše po noči.

— **Mati prevzela hčeri soproga.** V madjarsko kopalnico Lueski je prišel nedavno trgovec Ladislav Banyasz s

svojo soprogo in taščo. Mož je ostal tam nekoliko dni in je imel potem odpotovati, pustivši v kopelji ženski sami. Kar naenkrat pa se je mož premislil in je ostal tam še dalje. Vsi trije: on, žena in njena mati so se izvrstno zabavali. Nekega dne se je poslovil od soproge, rekši jej, da odpotuje takoj. Soproga je šla, nič hudega sluteč, v kopelj, a mož jej je med tem pobegnil z njeno materjo. Ko se je prevarjena žena vrnila, dobila je pismo matere, katera jo je prosila oproščenja, ker jej je prevzela soproga, a ona ne more živeti brez njega. Hči se je nato hotela zastrupiti, a jej je zdravnik še pravočasno otel življenje.

— **Kako se širijo tuberkule?** Oni, ki so poklicani v to, da varujejo ljudi pred prenašanjem tuberkul, naj bi obrnili svojo pozornost dejstvu, ki more pripomoči v prenašanje bacilov. In to so: prtiči po gostilnah. Večina gostilničarjev namreč daje prtič dvem, trem, štirim gostom zaporedoma, ne da bi jih opral, ampak jih le nekoliko zmoči in dene pod prešo. Že ta način sam je zopern in nedostojen, a za prenašanje tuberkulov najprimernejši in najprikladnejši. Bog ve, koliko bolezní se razširja na ta način!

— **Hvaležnost živine.** Nemški listi pripovedujejo sledečo dogodbico: Neka strasburška dama je našla na strehi svoje hiše štokljo, ki je imela ranjeno perutnico. Gospa je vzela štokljo k sebi in jej z veliko potrpežljivostjo ozdravila rano. Štoklja je bila dami za ta čin tako hvaležna, da se ni hotela ločiti od nje. Povsod, kamor je šla gospa, spremljala jo je verno hvaležna štoklja; na cesti, po stopnicah, na stanovanju, vedno je korakala s svojima dolgima krakoma poleg nje. Zastonj je skušala dama, da bi hvaležno ptico spustila zopet na prosto; ko jo je izpustila iz okna, je prišla zopet pri vratih nazaj.

— **Nemške surovosti.** Vojaško šodišče v Vratislavi na Pruskem je obsodilo podčastnika Karla Tourbierja v 9mesečno ječo. Ta junak nemške vojske je bil obtožen zavoljo 63 slučajev ponavljalnega trpinčenja vojakov. On je namreč na tako surov način trpinčil nekega vojaka, da se je moglo dokazati, da je revežu, ki je bil šele nekaj mesecev v službi, dal 200 zaušnic, ter ga še na druge nespodobne načine mučil. Ob neki pregledbi je dobil na istem vojaku pomanjkanje enega gumba, in zato je ž njega strgal vso obleko na kose, tako, da je bil vojak popolnoma nag. Drugič mu je vrgel nočno posodo v glavo, ker se mu je zdelo, da mu je ni dovolj natančno izpral. Drugi dan ga je z bičem 10krat udaril po plečih in vojak je moral v tem času v navzočnosti svojih tovarišev s pripognjenim hrbtom čakati, dokler mu je vseh deset batin odmeril. — Takih in drugih surovostij je moral nesrečni vojak dan za dnevom prenašati, ali končno se je tudi njegova velika mera potrpežljivosti napolnila in odločil se je, postopanje Tourbierjevo razodeti stotniku, kateri je odredil preiskavo. Ko je za pritožbo vojaka zvedel Tourbier, ga je precej začel nagovarjati, naj vse prekliče, da bode v naprej ž njim boljše ravnal itd., toda vojak mu je mirno odgovoril, da je zdaj že prepozno, kajti vso zadevo ima v rokah stotnik, kateremu je izpovedal vse. Na ta odgovor je Tourbier začel vojaku groziti, da ga usmrti, ako bode kaznovan. — Sodišču je bil stavljen predlog, naj se Tourbierja kaznuje z zaporom in degradacijo, ali sodišče je pritrdilo samo 9mesečni zapor. V degradacijo ni sodišče privolilo, ker se obtoženi v službi ni nečastno vedel.

— **Berolinska morala.** Te dni je zasledilo redarstvo v Berlinu veliko število bogatih tvorničarjev in drugih podjetnikov, kateri so povabili že čestokrat v posebne sobe neke restavracije 11 žensk ter so imeli tam orgije, kakoršnih ni možno popisati.

— **Posebne vrste ustanova.** V jeseni preteklega leta je umrla knjižničarica narodne knjižnice v Parizu, gdš. Marija Pelechet. V svoji oporoki je določila jedno nagrado 500 fr. za dve najboljši knjigi o mrčesih, ki uničujejo knjige.

— **Sultanovi darovi črnogorskemu knezu.** Sultan je šele pred dvema leti podaril črnogorskemu knezu dragoceno ladijo. Sedaj je sultan v Genovi naročil ladijo za 400.000 K ter jo bode poklonil zopet črnogorskemu knezu.

— **Sultanov nos.** Turški sultan ima jako velik nos, in je pri „razžaljenjih“ tega nosu jako občuten. — Z ozirom na ta sultanov nos je turška cenzura v Carigradu prepovedala igrati Rostandovo dramo „Cyrano de Bergerac“, kjer mora junak te drame nastopiti z jako velikim nosom.

— **Najzdravejša dežela v Evropi** je Švedska, kjer je umrljivost sedaj 16.5 od tisoč, na Angleškem znaša umrljivost 18.8 na tisoč, 22.2 na Francoskem in v Avstriji pa 29 odstotkov.

— **Koliko je gozdov v Evropi?** V vsej Evropi je 303,232.009 hektarov gozdov, torej približno jedna tretjina vse površine. Največ gozdov poseduje Rusija, in sicer ima 205,000.000 hektanov. Na Švedskem odpade na vsakega prebivalca 30 hektarov gozda, v Avstro-Ogrski 26, v Nemčiji 28, v Franciji 24, v Italiji 12, v Danski 8, na Angleškem pa po 4 hektare gozda.

— **Moderni topovi.** Leta 1892 izgotovil je Krupp v Essenu top, katerega izstreljeni naboj je dosegel na kviško 6230 m višine, v daljavo pa 20.2 km. Od tistega časa pa je Krupp že dolgo premagan in nadkriljen. V Novem Jorku imajo sedaj okrožne topove, kateri nesejo 25 km daleč.

— **Največja ura.** Na mestni hiši v Filadelfiji v Ameriki je največja ura na svetu. Kazalnik, v premerju 7.6 m, je električno razsvetljen. Bronast minuti kazalec je natakanjen na 6.1 cm debelo vreteno, je 3.70 m v premerju in tehta 226 kg.

— **Pisateljica potepuhka.** Redko energijo je pokazala angleška pisateljica Ada Sparov. Namenila se je, da spiše roman o pouličnem svetu, ki se shaja na klatari v bedi od danes do jutri. V ta namen je šla sama v ta poulični svet. Oblekla se je v cunje in živela skupno s temi ljudmi tako, kakor so živeli oni. Vsako delo je vzela v roke, je li bilo lahko, ali težko in nizko! Ko je preživela tako nekoliko mesecev ter nabrala gradiva za svoj novi roman, povrnila se je zopet v svoj prejšnji stan ter zapustila pouličnjake, med katerimi si je pridobila mnogo simpatij. Roman bo skoro dovršen, ter ga angleška inteligenca pričakuje z veliko napetostjo.

— **Kedaj so gasilci koristni.** Iz Čikaga se naznanja sledeča dogodba: V Ewanstownu je hotel dr. Dowie, ud neke skrivne sekte, predavati in ljudstvo vnemati za svoje nauke. Prišlo je na shod veliko njegovih prijateljev in tudi nasprotnikov. Šum je vedno naraščal tako, da policajem ni bilo mogoče vzdrževati redu. Predsednik shoda je dal znamenje gasilcem, kateri so bili takoj na lici mesta in v prepričanju, da je nastal požar, je takoj zažela brizgalna delovati, in v par trenutkih so bili vsi zborovalci razkropljeni.

— **Žalostne razmere angleških gledaliških igralcev.** V Londonu sta se zastrupili te dni sestre Ida in Edita Jeolandovi, gledališki igralki, zaradi revščine. V domovini Shakespearovi imajo malokdaj gledališki igralci pristno veseloigro; pred nekaj časa je pri skušnji neki igralec omedlel od lakote. Tudi obe nesrečni sestri sta v pismu, v katerem se poslavljata od matere, naznanjali, da ste se že utrudili v boju za existenco, ter da hočete končati to brezupno življenje, katero je bilo za nju le zmiraj žaloigra . . .

— **Novo kitajsko glavno mesto.** Kitajska cesarica-vdova je svojemu velikemu svetu naznanila, da Pekin ne bo več glavno mesto Kitajske, ampak da postane odslej glavno mesto Kaifongfu v provinci Henau. Cesarica je izjavila, da se v Pekin boji priti, ker misli, da bi jo ondi zvižajčno ujeli. Kaifongfu leži blizu veletoka Hwangho. Mesto ima 6 mošej in 150.000 prebivalcev. Kaifongfu ima jedino židovsko naselbino na Kitajskem. Kaifongfu je bilo pod imenom Tungking od 1280 do 1405 l. glavno mesto Kitajske.